

Advies aan gedeputeerde staten over de positionering van Zeeuwse cultuur in Den Haag

4 februari 2025

Inleiding

De missie van de Cultural Board Zeeland is om te zoeken naar strategische mogelijkheden om de rol van cultuur te versterken op alle facetten van de Zeeuwse samenleving. Versterken kan kwalitatief door te streven naar betere cultuur en kwantitatief door te pleiten voor meer cultuur. In beide gevallen is meer geld nodig en daar willen we in dit advies aandacht aan besteden.

De financiering van cultuur is in Nederland vooral een publieke aangelegenheid waarbij gemeenten zich richten op de lokale voorzieningen, de Provincie bijdraagt aan de bovenlokale en regionale cultuur en het rijk de zaken van (inter)nationaal belang voor haar rekening neemt. In dit advies gaan we nader in op de ongelijke verdeling van rijksmiddelen over Nederland en wat Zeeland kan doen om hiervan structureel een groter aandeel binnen te krijgen.

Verdeling van rijksgeld

Er gaat in de komende vier jaar €4,58 per inwoner per jaar vanuit het rijk naar Zeeland. Dit is, op Drenthe na, de laagste cultuurbijdrage in Nederland en staat in geen verhouding tot wat andere provincies ontvangen. Zeker als bedacht wordt dat daar niet alleen het bedrag per inwoner, maar ook het aantal inwoners fors hoger is. We snappen dat er meer geld naar de grote steden gaat, maar de verhoudingen zijn nu wel erg scheef.

Argumentatie

Zeeland krijgt weinig rijksgeld omdat er te weinig cultuur is met (inter)nationale uitstraling, maar voor uitbreiding en verbetering van culturele voorzieningen krijgt Zeeland ook geen geld. Deze cirkel moet doorbroken worden.

Wij vinden dat Zeeland moet inzetten op structureel meer cultuurgeld vanuit het rijk. We vinden niet alleen dat we te weinig krijgen, Zeeland heeft gewoonweg ook structureel meer nodig om de bestaande culturele infrastructuur in stand te kunnen blijven houden. Ook voor culturele voorzieningen geldt dat stilstand gelijk staat aan achteruitgang, dus zijn investeringen nodig voor behoud en toekomstbestendigheid. Daarnaast zijn we niet zonder meer al tevreden met dat wat we hebben, er is ruimte voor meer kwalitatief hoogwaardige cultuur in Zeeland.

Een eerlijkere verdeling van de rijksmiddelen over Nederland moet zorgen voor structureel (dus jaarlijks) meer cultuurgeld naar Zeeland. Dit kan versterkt worden als ook extra incidentele middelen ingezet worden voor cultuur. Hierbij kan gedacht worden aan compensatiegelden bij een besluit over kerncentrales in Zeeland, maar ook binnen de nationale (cultuur)begroting zijn hier wellicht mogelijkheden voor.

Dus (met incidentele middelen) investeren in nieuwe hoogwaardige voorzieningen en die, samen met de hele Zeeuwse culturele infrastructuur, in stand houden met structureel hogere rijksbudgetten.

Waar heeft Zeeland behoefte aan?

De Zeeuwse depotvoorzieningen voor kunst en erfgoed zijn kwantitatief en kwalitatief onvoldoende en er is dus nood aan een nieuw depotgebouw met presentatiemogelijkheden voor de Zeeuwse collecties. Dit gebouw wordt dan als het ware de schatkist van de Zeeuwse identiteit. Daarbij kan ook verder gekeken worden naar de huisvesting van andere Zeeuwse culturele voorzieningen die momenteel gevestigd zijn in gebouwen die niet toekomstbestendig zijn.

Zeeland is bovendien uitermate geschikt voor de vestiging van een nieuw museum voor moderne kunst. Er is een historische connectie met befaamde kunstenaarskolonies in Domburg en Veere en de miljoenen toeristen die jaarlijks Zeeland aandoen zijn potentiële bezoekers. Een museum met allure is natuurlijk ook een trekpleister op zichzelf en draagt bij aan het versterken van het vestigingsklimaat. Er zijn ook al enkele initiatieven op Walcheren en in Zeeuws-Vlaanderen die streven naar een dergelijk museum.

Dus werk toe naar de realisatie van een publiekstoegankelijk en toekomstbestendig gebouw met een depotfunctie voor de verschillende waardevolle Zeeuwse collecties en daarin ook een museum voor moderne kunst waar omvangrijke tentoonstellingen voor een internationaal publiek gehouden kunnen worden. Hier hoort een professionele organisatie bij die in staat is om 200.000 bezoekers per jaar te ontvangen. Een dergelijk gebouw vraagt naar schatting een investering van circa €150 miljoen en een jaarlijkse exploitatiebijdrage van €10 miljoen. Naar de mening van de Cultural Board zou dit een goede Zeeuwse insteek zijn om een meer gelijkwaardige positie te krijgen bij de besteding van de rijksmiddelen voor cultuur.

Advies

Maak een investeringspakket voor de Zeeuwse cultuur waarin duidelijk aangegeven wordt wat de meerwaarde van extra rijks geld is voor bestaande en nieuwe culturele voorzieningen voor Zeeland. Hou hierbij rekening met incidentele investeringen in gebouwen en collecties en een structureel hogere bijdrage voor de instandhouding en exploitatie van (bestaande en nieuwe) voorzieningen.

Hierboven is een voorbeeld gegeven van het slim combineren van noodzakelijke investeringen voor het behoud van voorzieningen met het realiseren van een nieuw museum als publiekstrekker. Er kan natuurlijk ook ingezet worden op een Zeeuwse vestiging van een andere collectie, gezelschap of voorziening van nationaal belang. Waar het om gaat is dat Zeeland krijgt waar het recht op heeft. Omdat dit niet zonder slag of stoot zal gaan adviseren wij om de lobbykracht op het gebied van cultuur te versterken. U kunt hierbij in ieder geval rekenen op de inzet van de Cultural Board Zeeland.

Namens de Cultural Board Zeeland,
Geert van Maanen, voorzitter